

STRESZCZENIE ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

Imię i nazwisko autora rozprawy doktorskiej:

mgr Urszula Wolska

Stopień naukowy oraz imię i nazwisko promotora rozprawy:

dr hab. Wojciech Sońta, prof. nadzw. UTH Rad

Stopień naukowy oraz imię i nazwisko promotora pomocniczego rozprawy:

dr Marek Pypeć

Tytuł rozprawy doktorskiej:

Efekty ekonomiczne stymulowania rozwoju gospodarczego przez samorządy miast na prawach powiatu

Miasta na prawach powiatu stanowią specyficzną formę jednostki samorządu terytorialnego ze względu na ich dualny charakter. Realizują one zadania przypisane dla gminy jak i powiatu. Do zakresu ich działalności zalicza się sferę społeczną, socjalną, infrastrukturalną, gospodarczą, kulturową i dotyczącą ochrony środowiska naturalnego. Poprzez realizację zadań wywodzących się z powyższych obszarów działalności, miasta na prawach powiatu wpływają na swój poziom rozwoju społeczno-gospodarczego. Poziom rozwoju samorządów oddziałuje na jakość życia danej społeczności. Głównym celem działalności władz lokalnych jest zapewnienie odpowiedniego poziomu życia mieszkańców i dbałość o ich potrzeby. Podejmują one decyzje o charakterze społeczno-gospodarczym, które przekładają się na rozwój jednostki samorządowej i tym samym na jakość życia jej mieszkańców.

Rozwój gospodarczy poszczególnych jednostek samorządowych jest uwarunkowany również czynnikami, na które władze lokalne nie mają większego bądź żadnego wpływu. Wśród nich znajdują się m.in. warunki geograficzno-przyrodnicze i niejednorodne czynniki społeczne i ekonomiczne. Czynniki te prowadzą do polaryzacji i dywergencji zarówno regionów jak i obszarów lokalnych. Celem władz samorządowych jest wykorzystanie i uwypuklenie czynników, które korzystnie wpływają na rozwój gospodarczy i podejmowanie działań niwelujących czynniki, które prowadzą do depopulacji i degradacji danej jednostki.

W doktrynie występują liczne opracowania odnoszące się do zróżnicowania poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego regionów i czynników jakie to zjawisko powodują.

Niniejsza rozprawa odnosi się do problematyki różnic w poziomie rozwoju miast na prawach powiatu, na przykładzie Kielc i Radomia. Miasta te zostały wybrane, ponieważ wykazują liczne podobieństwa o charakterze społeczno-gospodarczym oraz są położone w niedalekiej odległości od siebie, ale mimo to różnią się w pewnych zasadniczych kwestiach.

Przedmiotem pracy jest ocena efektywności działań podejmowanych przez samorządy lokalne w celu zwiększenia poziomu rozwoju gospodarczego oraz określenie poziomu rozwoju gospodarczego miasta Kielc i Radomia na tle wszystkich miast na prawach powiatu w Polsce. Horyzont czasowy pracy obejmuje lata 2004-2017. Głównym celem rozprawy jest identyfikacja instrumentów stymulowania rozwoju gospodarczego przez samorządy miast na prawach powiatu oraz ocena efektów ekonomicznych ich stosowania przez samorządy na przykładzie miast Kielc i Radomia.

Celem pierwszego rozdziału jest przedstawienie teorii rozwoju gospodarczego. Zostało w nim omówione pojęcie rozwoju gospodarczego i jego miary. W ramach teoretycznego i empirycznego ujęcia tego zagadnienia omówione zostały klasyczne nurty rozwoju gospodarczego, neoklasyczne teorie rozwoju, teorie nurtu neokeynesowskiego, teorie lokalizacji, nowa teoria handlu, nowa teoria wzrostu i nowa geografia ekonomiczna. W tym rozdziale została również przedstawiona teoria dotycząca ogólnej charakterystyki poziomu regionalnego i lokalnego samorządów wraz z polityką ich rozwoju.

Drugi rozdział ma na celu pogłębienie rozważań odnośnie rozwoju gospodarczego o aspekt lokalny. W związku z tym poddano teoretycznemu opracowaniu takie zagadnienia jak cele, przesłanki, zakres, podmioty i instrumenty lokalnej polityki gospodarczej. W tym rozdziale szeroko zaprezentowano instrumenty jakimi władze samorządowe mogą oddziaływać na poziom rozwoju lokalnego. Ponieważ rynek pracy jest kluczowym elementem rozwoju gospodarczego przedstawiono również kwestie związane z aktywizacją zawodową i lokalną polityką w tym zakresie. Polska jako państwo członkowskie Unii Europejskiej realizuje wspólnotową politykę gospodarczą, dlatego też poddano analizie jej znaczenie na szczeblu lokalnym. Szczególne istotną rolę w tym zakresie odegrały fundusze strukturalne.

W trzecim rozdziale omówione zostało stymulowanie rozwoju gospodarczego jako narzędzie lokalnej polityki gospodarczej i znaczenie przedsiębiorczości w tym zakresie. Rozdział ten ma na celu zaprezentowanie charakterystyki miast na prawach powiatu i wskazanie jak władze lokalne mogą oddziaływać na przedsiębiorczość społeczeństwa. Jego celem jest również wskazanie zróżnicowania w poziomie rozwoju badanych miast. Zagadnienie to zostało przedstawione również z drugiej perspektywy, mianowicie jakie znaczenie dla rozwoju miast odgrywa przedsiębiorczość lokalna.

Czwarty rozdział ma na celu określenie potencjału gospodarczego miast na prawach powiatu. Zbadano ich sytuację finansową na tle innych jednostek samorządu terytorialnego oraz pomiędzy badanymi miastami. Poddano analizie również współzależność między miastami na prawach powiatu a ich otoczeniem.

Celem piątego rozdziału jest wykazanie różnic rozwojowych Kielc i Radomia z określeniem działań władz samorządowych w tym zakresie. Oceniono we wskazanych miastach na zasadzie komparatystyki uwarunkowania rozwoju gospodarczego wynikające z lokalnej sytuacji społeczno-gospodarczej. Zbadano jakie działania podejmowały w badanym okresie władze lokalne i jakie przyniosły one efekty.

Uroszka Polska

PH.D. DISSERTATION ABSTRACT

Author's first name and surname:

Urszula Wolska, MA

Dissertation supervisor:

Wojciech Sońta Ph.D., Prof. of UTH

Auxiliary supervisor:

Marek Pypeć Ph.D.

Title of dissertation:

Economic effects of stimulating economic development by self-governments of cities with district rights

Cities with district rights constitute a specific form of a local government unit due to their dual nature. They carry out tasks assigned to the commune and the district. The scope of their activity includes the social, infrastructural, economic, cultural and environmental protection sphere. By implementing tasks derived from the above areas of activity, cities with district rights influence their level of socio-economic development. The level of self-government development influences the quality of life of a given community. The main goal of the local authorities' activities is to ensure a good standard of living for the residents and care for their needs. They take decisions of a socio-economic nature, which translate into the development of the local government unit and thus the quality of life of its residents.

The economic development of individual local government units is also conditioned by factors to which local authorities have no major or no influence. Among them, to mention some, there are geographical and natural conditions and heterogeneous social and economic factors. These factors lead to polarization and divergence of both regions and local areas. The goal of local government authorities is to use and highlight factors that have a positive impact on economic development and taking measures to eliminate factors that lead to depopulation and degradation of a given unit.

The doctrine contains numerous studies referring to the diversity of the level of socio-economic development of regions and the factors that cause this phenomenon.

This dissertation refers to the issue of differences in the level of development of cities with district rights, as an example, Kielce and Radom. These cities were chosen because they show numerous similarities of a socio-economic nature and are located in close proximity to each other, but nevertheless differ on certain essential issues.

The subject of the work is to assess the effectiveness of actions taken by local self-governments in order to increase the level of economic development and determine the level of economic development of the city of Kielce and Radom against all cities with district rights in Poland. Horizon covers the years 2004-2017. The main objective of the dissertation is to identify instruments to stimulate economic development by self-governments of districts and to assess the economic effects of their application by local governments using the example of cities Kielce and Radom.

The purpose of the first chapter is to present the theory of economic development. The concept of economic development and its measures have been discussed in it. As part of the theoretical and empirical approach to this issue, the classic trends of economic development, neoclassical theories of development, theories of the neo-Keynesian trend, location theories, new theory of trade, new theory of growth and new economic geography were discussed. This chapter also presents the theory concerning the general characteristics of the regional and local levels of local governments along with the policy of their development.

The second chapter aims to deepen the considerations regarding economic development with a local aspect. Therefore, issues such as objectives, premises, scope, entities and instruments of the local economic policy were subjected to theoretical development. This chapter presents the instruments which local government authorities can influence on the level of local development. As the labour market is a key element of economic development, it also presents issues related to professional activation and local policy in this area. As a member state of the European Union, Poland implements Community economic policy, which is why its significance at the local level was analysed. Structural funds played a particularly important role in this respect.

The third chapter discusses the stimulation of economic development as a tool for local economic policy and the importance of entrepreneurship in this area. This chapter aims to present the characteristics of cities with district rights and to indicate how local authorities can influence the entrepreneurship of the society. Its purpose is also to indicate the diversity in the level of development of the examined cities. This issue was also presented

from the second perspective, namely the significance of local entrepreneurship for the development of cities.

The fourth chapter aims to determine the economic potential of cities with district rights. They examined their financial situation against the background of other local government units and between the studied cities. The interdependence between cities with district rights and their surroundings were also analysed.

The aim of the fifth chapter is to show the development differences between Kielce and Radom with the determination of local government actions in this area. The determinants of economic development resulting from the local socio-economic situation were assessed in the indicated cities on the basis of comparative analysis. It was examined what actions local authorities undertook during the analysed period and what effects they brought.

Uroszula Wolaska